

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10. - Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ
Φρ. 20.

20 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κίσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ὁφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ).

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

«ΠΡΕΠΕΙ

νά διορθωθοῦμε γιὰτὶ ἀλλιῶς πάει, σβήνουμε ὡς Κράτος». Τὸ εἶπαν τόσοι καὶ τόσοι, τὸ εἶπε καὶ ὁ Κωσταγερακάρης πατώντας τὴ σανίδα τῆς Καρμανιώλας, λίγες στιγμὲς πρὶν πέσει τὸ κεφάλι του στὸ σάκκο. Πρέπει νά διορθωθοῦμε! Καὶ νά ποῦ μερικὲς Ἀθηναϊκὲς φημερίδες, οἱ περσύτερες δὲ, τόσο σεβαστήκανε τὴν τελευταία θέληση τοῦ μακαρίτη ὥστε ἀμέσως ἀρχινήσανε νά μᾶς διορθώνουνε ξεφουρνίζοντας ψευτιὲς ἀδιάντροπες μὲ τὸ σακκί, λόγια ἀνόητα καὶ λόγια φαῦλα, τάχα πὼς τὸ εἶπε ὁ Κωσταγερακάρης, ὁ ἴδιος ποῦ μᾶς ἔδωσε τὴ σωτήρια αὐτὴ συμβουλὴ.

Ὁ μακαρίτης—ἂν πιστέψουμε τὴν «Ἐστία» καὶ μιὰ δυνὸ ἀκόμα φρόνιμες φημερίδες ποῦ δὲ ζητήσανε νὰν τὸν κάνουν ἀνάγνωσμα—εἶπε λίγα λόγια καὶ ζουμερᾶ, μίλησε δηλ. σὰ φιλόσοφος ποῦ βαδίζοντας στὸ θάνατο, ἀντὶ νά καταραστῆ καὶ νά βροῖσει, ξεχνάει ὀλοσδιόλου τὸν ἐαυτὸ του καὶ φροντίζει γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ. Δικαιούνη δὲν ἔχουμε, εἶπε ἡ Βουλὴ μᾶς ἔφαγε ἢ πολιτικὴ ἐξαχρείωση ἔφτασε στὸ ἀπροχώρητο καὶ στὸ τέλος, πὼς πρέπει νά διορθωθοῦμε ἂ θέλουμε νά ζήσουμε ὡς Κράτος. Ἐνα μονάχα ξέχασε νά πῆ ὁ μακαρίτης, νά παρακαλέσει τὸν τύπο νά μὴν τοῦ ρεζιλέψει τὰ τελευταῖα λόγια του καὶ τοῦ τὰ κάνει ἀνάγνωσμα, γιὰτὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀντὶ νά διορθωθεῖ τὸ Κράτος ξεχαρβαλώνεται.

Ἄ μιλοῦσε ἔτσι καὶ ἂν τὸ παρακάλιο του ἔπιανε τόπο, δὲ θὰ διαβάσαμε τίς ἀηδίες ποῦ διαβάσαμε στὶς ἐφημερίδες καὶ δὲ θὰ γινότανε τόσος λόγος γιὰ κάποιον «Κύκλο» ποῦ ὄργανό του χαρακτηρίστηκε ὁ Κωσταγερακάρης—γιὰ κάποιον φαῦλο κύκλο ὀλοσδιόλου φανταστικὸ ποῦ τὸν ἐδημιούργησε πενταρολογώντας ἢ φαῦλη μερίδα τοῦ τύπου, μὲ τὸ συμπάθειο. Μὲ τέτιον τύπο ὁ τύπος ποιτὴ δὲ θὰ διορθωθεῖ, ἀκόμα καὶ ἂν τὸν προσοιότησανε χίλιοι Κωσταγερακάρηδες. Ποῦ καταστήσαμε!

ΕΝΑ

ἀπὸ τὰ δύο, εἶπαν οἱ ἐμπόροι μᾶς ἢ μᾶς δίνετε ἀστυφύλακες ἱκανοὺς καὶ τίμιους καὶ μᾶς φυλάξουν τὰ μαγαζιά μας τὴ νύχτα, ἢ διαλέγουμε μερικοὺς ἀθρώπους τίμιους, τοὺς πλερώνουμε ἀπὸ τὴν τσέπη μας καὶ τοὺς βάζουμε νά μᾶς φυλάξουν τίς περιουσίες μας.

Δὲν ξέρουμε ἂν ἀπάντησε ἢ ὄχι ἡ Κυβέρνηση καὶ τί ἀπάντησε. Προτιμώτερο ὅμως θῆναι τὸ δεύτερο, νά γίνει δηλ. ἓνα σῶμα ξεχωριστὸ μὲ ἰδιωτικὸς νυχτοφύλακες ποῦ νά φυλάει τὰ μαγαζιά καὶ ἀπὸ τοὺς λωποδύτες καὶ ἀπὸ... τοὺς ἀστυφύλακες. Γιατὶ τόπαμε χίλιες φορὲς, μᾶς χρειάζεται μιὰ δεύτερη Ἀστυνομία ποῦ νά μᾶς φυλάει ἀπὸ τὴν Ἀστυνομία μας.

ΜΙΑ

τροποποίηση ποῦ προτάθηκε, μαζὶ μὲ τίς ἄλλες, στὸν κανονισμὸ τῆς Βουλῆς δὲ μᾶς φαίνεται καὶ τόσο εὐλικρινὴς. Ὑστερα, λέει, ἀπὸ κάθε ἐνσταση γιὰ τὴν ἀπαρτία, ὁ Πρόεδρος ἔχει τὸ δικαίωμα, πρὶ διαβάσει τὸν καταλογο, νά διακόψει μισὴ ὥρα τὴ συνεδρίαση. Ποῦ πάει νά πῆ, ὁ ἀντιπολιτευόμενος βλέποντας πὼς δὲν ὑπάρχει ἀπαρτία κάνει τὴν ἐνστασή του, μὰ δίνεται ὁ χρειάζομενος καιρὸς καὶ στὴν Κυβέρνηση νά στείλει νά σηκώσει ἀπὸ τὰ κρεβάτια τοὺς ὄλους τοὺς φίλους τῆς καὶ νὰν τοὺς φέρει στὴ Βουλὴ γιὰ νά ποῦνε τὸ παρὼν.

Συφωνοῦμε πὼς πρέπει νά περιοριστεῖ ἢ φοβερὴ κατάχρηση ποῦ γίνεται τώρα μὲ τίς ἐνστασες τῆς ἀπαρτίας, ὄχι ὅμως πάλι νά μποῦνε κάτου ἀπὸ τὸ ζυγὸ τοῦ κανονισμοῦ μονάχα οἱ ἀντιπολιτευόμενοι καὶ νά μείνουν ὀλοσδιόλου λεύτεροι οἱ Ὑπουργικοὶ νά κάνουν, ὅπως τοὺς ἀρέσει, τίς δουλιές τους.

ΟΙ ΔΥΟ

πρῶτες ἐνστασες γιὰ τὴν ἀπαρτία στὴ φετεινὴ σύνοδο τῆς Βουλῆς γενήκανε τὴν Τετάρτη, ὕστερ' ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα, καὶ τίς κάνανε οἱ κκ. Πολυγένης καὶ Τσιτσάρας.

Ἄξίζει νά περάσουν τὰ ὀνόματά τους στὴν ἀθανασία, γιὰτὶ ἔδεν κάμανε τίποτ' ἄλλο οἱ κύριοι αὐτοὶ, κάμανε ὅμως τίς πρῶτες ἐνστασες, ποῦ πάει νά πῆ τὴν πρώτη τρύπα στὸ νερό, καὶ δὲν εἶναι μικρὴ δουλιὰ καὶ αὐτὴ.

ΑΝΑΜΕΣΑ

στὶς τόσες ψευτιὲς καὶ ἀηδίες ποῦ δημοσιεύουνε μερικὲς φημερίδες γιὰ τὸν Κωσταγερακάρη ξεχωριστὴ ἐντύπωση ἔκαμε στὸν κόσμον ἢ ψευτιά, πὼς εἶπε τάχα ὁ Κωσταγερακάρης τὴν τελευταία του στιγμὴ ὅτι ἀναγκάστηκε νά σκοτώσει τὸ Ντεληγιάννη, ὄχι γιὰτὶ ἔκλεισε τὰ χαρτοπαίγνια καὶ τὸν ἔφισε δίχως δουλιὰ, ἀλλὰ γιὰτὶ εὗρισκε ἀσκημὴ καὶ ἐπιζήμια στὴν πατρίδα τὴν... ἔξωτερικὴ του πολιτικὴ!

Μεγαλύτερη βρισιὰ στὴ μνήμη τοῦ Ντεληγιάννη δὲν μποροῦσε νά γίνει. Κι ὅμως οἱ ἴδιες οἱ φημερίδες ποῦ τὸν βρίζουνε σήμερα τόσο ἄτιμα, ἀκόμα χτὶς χαρακτηρίζανε τὸ θάνατό του γιὰ ἐθνικὴ σφοδρὰ καὶ ἀναθηματίζανε τὸ φονιά του.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΝΕΑ ΕΡΓΑ

«Νέα Σκηνή» «Τὸ ποντικᾶκι» καὶ ἡ «Ἀποχώρηση» - «Πολυθέαμα» «Θέατρο Νεολόεως» «Ὁ Ἀρχιεργάτης».

Εἶναι πολὺ εὐχάριστο, ὅτι φέτο ἡ «Νέα Σκηνή» δείχνει κάπια ἐκλεχτικὴτητα στὰ ἔργα τῆς ὕστερα ἀπ' τὸ Μπράκο ὁ Παγιερὼν, γνωστὸς ἀπ' τὰ 1860 στὸ θέατρο ὅπου πολλὰ του δράματα καὶ κωμωδίες παραστάθηκαν μ' ἐπιτυχία μεγάλη. Λεπτότατος ποιητὴς καὶ αὐτὸς, γράφει πάντοτε τὰ ἔργα του μὲ μιὰ λαφριά δραματικὴ πνοή, μ' ἀρκετὴ κομψότητα στὴν πλοκὴ, καὶ μὲ πολὺ πνεῦμα στὸ διάλογο. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο ξεχωρίζει τὸν Παγιερὼν εἶναι ἡ ὑπέροχη, ἢ μοναδικὴ του τέχνη στὸ πλάσιμο καὶ στὸ χαρακτηρισμὸ κωμικῶν τύπων. Σὲ μιὰ ἀπ' τίς ζωντανότερες κωμωδίες του «Le monde ou l'on s'ennuie» ζουγραφίζει μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα καὶ χτυπάει μὲ δύναμη καὶ πρωτοτυπία τὰ πολιτικὰ καὶ φιλολογικὰ σφάλματα. Ἄλλα του ἔργα, ποῦ ξεχωρίζουνε, εἶναι «Les faux menages» στὰ 1869, «Les Cabotins» 1874, ἡ μονόπραχτη κωμωδία του «Ἡ Σπίθα» παιγμένη καὶ δῶ ἀπ' τὴ «Νέα Σκηνή» κτλ. Στὰ 1882 ἔγινε καὶ μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἐξὸν ἀπὸ τὸ θέατρο, ἔχει γραμμένα ποιήματα καὶ ἄλλα φιλολογικὰ ἔργα.

Ἡ Κυβὴλη πρέπει νά χρωστάει χάρη στὸν Παγιερὼν γιὰτὶ μὲ δύο του ἔργα τῆς ἔδωκε ἀφορμὴ νά δείξει ὅτι καλύτερο ἔχει ἀπ' τὸ ταλῆντο τῆς. Καθὼς στὴ «Σπίθα» τόσο ἰδανικὰ μᾶς ἔπλασε τὸ ρόλο τῆς ἀθῶας τῆς ξένοιαστης καὶ παιγνιδιάρικης κόρης, ἔτσι καὶ στὸ «Ποντικᾶκι» μᾶς ζωντάνεψε μὲ τόση ἀλήθεια καὶ δύναμη τὸ χαρακτήρα τῆς ντροπαλῆς, τῆς σεμνῆς, μὰ ἐρωτοχτυπημένης παρθένικης. Ἐνα κοριτσάκι ἀπλὸ, δειλὸ, ἡσυχό, χαριτωμένο μὲ παρθενικὴ σεμνότητα καὶ μ' αἰσθήματα γυναικάς, εἶταν ὁ ρόλος τῆς καὶ πρέπει νά θυλολογήσουμε ὅτι τὸν τύπο αὐτόνε τῆς κόρης τὸν τόσο ἀγαπητὸ στὸ θέατρο τοῦ Παγιερὼν μοναχὰ ἡ Κυβὴλη μποροῦσε νά μᾶς τὸν παρουσιάσει. Γιατὶ αὐτὸς εἶναι ὁ ρόλος τῆς Κυβὴλης καὶ σ' αὐτόνε πραγματικὰ εἶναι μεγάλη τεχνίτρα. Οἱ ἄλλοι ἠθοποιοὶ μοναχὰ κρατήσανε τὰ μέρη τους. Δὲ συφωνοῦμε βέβαια μὲ τὴ γνώμη κάποιου θεατῆ ποῦ ἔλεγε πὼς ἡ Κυβὴλη ἀκολουθώντας τὸ σύστημα τῶν μεγάλων συναδέρφων τῆς διάλεξε πρόσωπα μέτρια στὸ θιάσό τῆς, γιὰ νά φαίνεται ἡ Τέχνη τῆς καλύτερα, ξεχωριστὰ ὅμως γιὰ τὴ παράσταση αὐτὴ μποροῦμε νά τὸ πιστέψουμε.

Τὸ πολυθέαμα τοῦ κ. Βάκου ἀνοῖξε τὸ παραμυθένιο Σάββατο στὸ Ὡθεῖο Λόττερ. Ἀκόμα ὅμως δὲν μπορέσαμε νά καταλάβουμε γιὰ ποῖο λόγο ἀνοῖξε, γιὰτὶ στήθηκε τὸ θεατρικὸ αὐτό, καὶ τί γυρεύει τέλος πάντων νά κἀνῃ. Εἶναι καθαρὰ ἐμπορικὴ ἐπιχείρηση; Ἄν εἶναι, δὲ συχαίρουμε τότε καθόλου τοὺς κυρίους τοῦ «πολυθεάματος» γιὰ τὸ ἐμπορικὸ τους πνεῦμα. Ἐδῶ ὑπάρχουνε τόσα καὶ τόσα θεάτρα, ἓνα μὲ πᾶλλο καλοῦτσικα στὸ προσωπικὸ τους, καὶ ὑποφερτὰ στὰ ἔργα τους. Κι ὅμως ναυαγοῦνε. Πὼς θέλουνε λοιπὸν αὐτοὶ νά πετύχουνε, ἀφοῦ τὰ πρόσωπά τους, ἔξω ἀπ' τὸ Βονασέρα καὶ τὸ Λεκατσά, μοιά-

ζουνε με μαθητρες παρθεναγωγείου που απαγγέλουνε στις εξετάσεις τα ποιήματά τους, το δε δραματολόγιό τους, καθώς τουλάχιστο παρουσιάστηκε την πρώτη βραδιά, δεν είναι ούτε για κουβέντα; Μά στο κάτω κάτω αυτό δε μας ενδιαφέρει κι' ως κάνουν καλά με την τσέπη τους. 'Επειδή όμως, καθώς φαίνεται, έχουνε ιδέα να παρουσιάσουνε το θεατράκι τους για καθαρά φιλολογικό και μεθαύριο αν πίσουνε όξω, που σίγουρα θα πίσουν, δεν είναι καθόλου παράξενο να μας παρουσιαστούνε κι' αυτοί για μεγαλομαρτυρες της Τέχνης, είναι προτιμότερο από τώρα να είπωθουνε τα πράματα νέα σκέτα. Και τα πράματα μας λένε ότι με νεοσύλλητους ήθοποιούς καθώς οι του Πολυθεάματος και μ' έργα σαν του κ. Τανάγρα και του κ. Αννίνου, το θεατράκι αυτό δεν μπορεί ναχη καμιά σχέση με τη φιλολογία. Θα πούνε ίσως μερικοί ότι είναι μι' απόπειρα ιερή και πρέπει να τη κρίνουμε με σεβασμό. 'Όχι, αυτή δεν είναι απόπειρα, είναι μι' δολοφονία της ιδέας που μπορούσε ίσως σ' άλλων χέρια να προκόψη, και που τώρα καταστρέφεται στην έχτιμηση του κόσμου με τέτοιες όλιγο κωμικές απόπειρες. Αυτό είναι το ασυβάρως φιλολογικής ύποστασεως Πολυθέαμα.

'Όσο για τα έργα του κ. Τανάγρα μου δόθηκε άλλοτε άφορμή να μιλήσω, για τούτο δε θα πω και τίποτα. Μιά ρεκλάμα των έργων αυτών που δημοσιεύτηκε στο «'Εμπρός» μας τα παρουσιάζει γι' αξιοστοιργήματα. 'Η αλήθεια είναι, πως καθώς γράφει ο κ. Τανάγρας, ξεφεύγει όχι πια την κριτική— που δεν έχουμε δα καμιά αξίωση πως κάνουμε εδώ— μά και την περιγραφή μι'ς απλής εντύπωσης που δίνει στο κάτω-κάτω ένα έργο όσο άτεχνο κι' αν είναι. 'Η κωμωδία του κ. Αννίνου, 'Αλλοίμονο, είναι πολύ θλιβερό, πολύ θλιβερό πράμα.

*

'Ένα δίπραχτο σοσιαλιστικό έργο, καθώς τιτλοφορήθηκε στο πρόγραμμα, παραστάθηκε στο θέατρο της «Νεαπόλεως» Συγγραφέας του ο σοσιαλιστής Μπομπούρ. Το έργο αρκετά τεχνικό στην πλοκή αν και με πολλούς μονολόγους στολισμένα, φαίνεται πως μπορούσε να εΐτανε και καλύτερο αν ο συγγραφέας του δεν απέβλεπε και σε καπιο πνεύμα δημοκοπικό. 'Ο διάλογός του γοργός και οι σκηνές του γεμάτες δράση, δείχνουνε τον ποιητή με πολύ αίσθημα και με τη φωτιά της Τέχνης κριμα μόνο που οι εργατικές του οι λαϊκές ιδέες του τον τραβάνε πολύ συχνά απ' τη τεχνική δράση για να τον ρίξουνε στη ρητορική δημοκοπία. 'Όπως κι' αν είναι, το έργο έχει την αξία του.

*

'Η μετάφραση του ήθοποιού κ. Κουκούλα ζωντανότατη. Στους διαλόγους των έργων δεν μπορούσε να γίνη καλύτερη. Γιατί όμως στις κουβέντες των άλλων των μορφωμένων ν' αλλάξη έτσι απότομα; Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι κάθε έργο και μάλιστα θεατρικό όσο αντίθετους τύπους κι' αν βάζη στη σκηνή πρέπει πρώτ' απ' όλα ναχη γλωσσική ένότητα. 'Ενώ εδώ η αντίθεση εΐταν πολύ ξαφνική. Και μεις ακόμα περισσότερο πρέπει να προσέχουμε σ' αυτό και να προσπαθούμε να βάζουμε κι' αυτά ακόμα τα μορφωμένα πρόσωπα να μιλούνε απλά-απλά, φυσικά. 'Αδιάφορο όμως, η μετάφραση του κ. Κουκούλα αξίζει πολλούς παρά πολλούς επαίνους καθώς κι' η χαρακτηριστική υπόκρισή του. 'Ο κ. Γεννάδης καλός. Κι' όλοι οι άλλοι κρατήσανε καλά τους ρόλους τους.

Την Τετάρτη πάλι η «Νέα Σκηνή» μας έδωκε καινούριο έργο, την «'Αποχώρηση» του Γερμανού Μπαρμελιάν. Για το δράμα αυτό κι' οι δικές μας φημερίδες αρκετά γράψανε, και στη Γαλλία, φαίνεται, που παραστάθηκε έκανε κρότο πολύ. Στη Γερμανία καθώς είναι γνωστό απαγορεύτηκε η παράστασή του γιατί χαρακτηρίστηκε κάπως σοσιαλιστικό, και εΐτανε φόβος μήπως κιντυνέψη η στρατιωτική πειθαρχία εξ αιτίας του. Αυτό μας εξηγεί πολύ καλά την άφορμή της τόσης επιτυχίας του στην πατρίδα του, μένει όμως πάντα ανεξήγητος ο θρίαμβος που λένε πως έκανε στη Γαλλία. 'Η κριτική το βρήκε έξοχο και το χαρακτήρισε άμέσως έργο μεγάλο. Κριμα που δεν έχω πρόχειρες τις κριτικές αυτές για να μπορέση να δη κανείς και να καταλάβη το κρυμμένο μυστικό του δράματος. Γιατί χωρίς άλλο κάπιο μυστικό θα κρύβη το έργο που εμείς εδώ δε μπορούσαμε να τ' ανακαλύψουμε κι' η φραντσέζικη κριτική το βρήκε. 'Η αλήθεια όμως είναι ότι και στη Γαλλία, καθώς παντού, υπάρχουνε πολλών ειδών και ποιότητων κριτικές. 'Ισως κι' η κριτική της «'Αποχώρησης» να μην εΐτανε απ' την άγνότερη ποιότητα.

*

'Ομολογούμε πως ύστερα από τόσο λόγο και θόρυβο περιμέναμε να δούμε κάτι καλύτερο. Το έργο δλόκληρο, σύμφωνα με τη μορφή που μας παρουσιάζεται πρέπει να είναι ένας ολοζώντανος και γιοματός χαρακτήρισμός προσώπων και πραγμάτων. Κάθε πρόσωπο κι' από ένας τύπος ξεχωριστός, κάθε πράμα κι' απ' ένας βαθός κι' αληθινός χαρακτήρισμός του θέματος που ανεβάζει στη σκηνή. Κι' όμως τίποτ' απ' αυτά. Κανένα πρόσωπο δεν ξέρει τί γυρεύει ούτ' απ' τον έαυτό του, ούτε απ' τους άλλους, και κανένα πράμα δεν είναι βαλμένο στη θέση του. 'Ο συγγραφέας μπορεί να ξέρη όσο θέλει καλά τη στρατιωτική ζωή της πατρίδας του και να πλέκει το έργο του σύμφωνα με τη ζωή αυτή, και τότε πάμε πάσο. Μά όλοι οι άνθρωποι τέλος πάντων είν' άνθρωποι κι' όχι μαριονέτες. Που είναι λοιπόν ο χαρακτήρισμός τους που θα μας δικαιολογούσε τα φερσίματά τους; Και τί είναι πάλι εκείνη η δλόκληρη πράξη του Στρατοδικείου ή άτωνα, ή φόβια, ή αντίτεχνικώτατη μ' όλο το πλούσιο υλικό που είχε ο συγγραφέας να τη φτιάξη ζωντανή και τεχνική μέσα σ' έν' άλλο μέρος, οποιοδήποτε; 'Ισως θα παρατηρήσητε ήθελε να μ' παρουσιάση και Γερμανούς στρατοδίκους για να είναι η στρατιωτική ήθογραφία του πιο πιτυχημένη, πιο τέλεια. Καλά, μά τότε η «'Αποχώρηση» είναι μι' σκέτη αντιγραφή στρατιωτικών σκηνών κι' όχι έργο, δράμα, και μάλιστα μεγάλο. Γιατί συμφωνούμε βέβαια ότι το έργο δεν είναι κακό, ότι είναι μοναχά κοινό σαν πλήθος άλλα τέτια, δεν μπορούμε όμως να καταλάβουμε για ποιο λόγο μας το παρουσιάζουνε όλοι τους μεγάλο. Και η λύση του; Τραθηγμένη, ακατανόητη, ψεύτικη. Λές που ο συγγραφέας γυρίζει τα μάτια του τριγύρω σαν τρελλός για να βρη λύση κι' αφού απελπίζεται απ' όλους κι' απ' όλα βλέπει την ήρωίδα του. Βάζει ένα πιστόλι στο χέρι του πατέρα της και του λέει: Σκότωσέ την,—τί διάβολο πρέπει να λυθη το δράμα, αρκετά κράτησε. Και τη σκοτώνει έτσι γιατί του κάπνισε, χωρίς λόγο.

*

'Η Κυβέλη δεν εΐτανε, δεν μπορούσε να εΐτανε,

στο ρόλο της και γι' αυτό εκράτησε μόνο το μέρος της, χωρίς καμιά αξίωση. 'Απ' τους άλλους, ο κ. Καλογερίκος, ο κ. Μουράτ κι' ο κ. Παλμύρας καλοί. 'Η μετάφραση του κ. Καλογερίκου πολύ πιτυχημένη.

Λ. ΣΙΓΑΝΟΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

(Στόν 'Ανατόλ Γκρέκ).

*"Εγγραφες τα Ρωμαϊκα
σα Γάλλος, γλαφυρός,
και τώρα τα Φραντζέζικα
τα γράφεις σα Ρωμιός.*

ΗΛΘΙΟΣ

ΜΙΑ ΠΡΟΠΟΣΗ

'Ο φίλος και συνεργάτης μας κ. Μ. Δ. Φραγκούδης, που διευτύνει την Κυπριώτικη «'Αλήθεια», εΐπε στο επίσημο τραπέζι πουΐνε στη Λεμεσό την 21 του περασμένου μήνα τα όμορφα και πατριωτικώτατα αυτά λόγια:

Κύριοι,

Μιά από τις πιο ποιητικές παραδόσεις της Μεσαιωνικής μας 'Ιστορίας, παραδόσεις, που τις έπλασε ο λαός ο Βυζαντινός γύρω από το μεγάλο δράμα της 'Αλώσεως, κι' εύθις αφού η Πόλη, η πεντάμορφη και χιλιάκριβη έπεσε στών Τούρκων τα χέρια, είναι και πως ο ύστερος ο Αυτοκράτορας δεν έπεσε πολεμώντας στην Πύλη του Ρωμανού, και πως στη στερνή την ώρα του χημού, λυπήθηκε ο μεγάλος ο Θεός των Χριστιανών το μαρτυρικό το Βασίλειο, και στέλνοντας έναν απ' τους 'Αγγέλους Του, τον πήρε και τότε σήκωσε ψηλά, κι' αφού γλυκά τον αποκοίμησε, τον έβαλε με την αυτοκρατορική πορφύρα και την Κορώνα την άτιμητη, τον έβαλε μ' εύλάβεια στο μνήμα το πανώριο πουχε προητέρα ο Θεός γι' αυτόν ετοιμασμένο.

Και δεν πέθανε, μόν' κοιμάται στο μνήμα ο Αυτοκράτορας! Κοιμάται, κι' αιώνας τώρα καρτερούν το ξύπνημά του. Μ' αλλοίμονο! ο νεκρικός ο ύπνος θα βαραινη πάντα τ' αυτοκρατορικά τα μάτια, όσο νάρθη «τό πλήρωμα του χρόνου» π' από το μνήμα πάνοπλος θε' νάβγη ο Κωνσταντίνος και οδηγώντας τους αυτοκρατορικούς τους Λεγεώνες θε' να χτυπήση τον έχθρό

και χτύπα χτύπα να τον π'ε
μακρυά να τον πετάξη
πισω απ' την Κόκκινη Μηλιά
και πίσω από τον Ήλιο
που π'ε να μη γυρίση!

Μά τότε άραγε το θαύμ' αυτό θα γίνη! Θε' να γενη, και μη σ'ας μέλει, αφού ο λαός το καρτερεί, αφού η λαϊκή παραδοση είναι βθειά κατάβαθα ριζωμένη στην καρδιά του. Μά τότε μόνο η παραδοση θ' αληθείψη, τότε θα βγη από το μνήμα ο Κωνσταντίνος, σ' βάλη πια γνώση το 'Εθνος, σ' νοιώση τις υποχρεώσεις του και τα καθήκοντα, καθήκοντα που πηγάζουνε απ' τα περιδοξα τα περασμένα κι' αρματώνοντας τους Λεγεώνες και τα Πυρφόρα, δείξη στόν κόσμο πως ήρθε πια της 'Ανάστασης η μεγάλη μέρα.

Το αίμα π' από τον ύπνο τον αιώνο είχε πάγωσει στα αυτοκρατορικά τα μέλη, θα κυκλοφορήση